

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 27. juni 1946.

Nr 24

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Uken som endte 22. juni:

Svært bankfiske. — Uketilførsel av lange 1680 tonn. Finnmarksfisket ebber ut.

Værforholdene i uken som endte 22. juni var til dels litt urolige. Uken preges først og fremst av godt fangstutbytte og svære tilførsler fra bankfisket ved Shetland og på Tampen. Dessuten meldes om godt fiske på Fugløybanken og på Bjørnøyfeltet. Håbrandfisket var ujevnt. Vårtorskfisket i Finnmark ebber nå ut. Om makrellfisket meldes at drivgarn- og dorgefisket kan betraktes som avsluttet. Brislingfisket og sildefisket fortsatte uten begivenheter av særlig bemerkelsesverdig art.

Sildefisket.

Det foregikk ikke noe sildefiske av betydning i Nord-Norge, men en del av fiskerne er nå i ferd med å gjøre seg klar til å ta fatt på sommersesongen.

I Sør-Trøndelag var fisket lite. Det ble kastet noen hundre hektoliter her og der. I Frøya står det en del steng inneholdende storfallen sild, men fiskerne har ikke anmeldt dem ennå. Fra den 1. juli er prisen 40 kr. pr. hl mot nå for forfangst-sild 24 kroner. I ukens løp ble der opptatt 1500 hl småsild, vesentlig til sildolje.

I Møre og Romsdal ble det i ukens løp kastet nærmere 9.000 hl — noe mindre enn i foregående uke: Av partiet ble 4.930 hl kastet på Nordmøre, nemlig i Straumsnes 460, Kornstadfj. 770, Aure 100. Bremsnes 80, Alvundfjord 100, Åsgard 1.280, Ting-

vold 410, Battenfjord 200, Kvernes 80, Surnadal 1.050, Valsøyfjord 400 og Frei 170. Omlag 70 pst. av silden var av størrelsen 20/34, resten 35/79 stk. pr. kg. I Romsdal er også silden blitt noe større, idet 50 pst. besto av størrelsen 20/34, resten 35/79. Der ble kastet 2.135 hl, hvorav 960 i Tresfjord, 130 i Langfjord, 320 i Isfjord, 50 i Rødvenfjord, 575 i Tomrefjord og 100 hl i Bolsøy. På Sunnmøre er det fremdeles størrelsen 35/79 som er framherskende. Der ble kastet 1.780 hl, hvorav 680 i Volda, 390 i Vannylven, 370 i Hjørundfjord, resten i Sandøy, Herøy og Vartdal.

Sør for Stad i Sogn og Fjordane og Hordaland er det tilsammen stengt ca. 2000 hl småsild — det meste i Bjørnefjorden (Tysnes).

Brislingfisket.

Mindre gode værforhold har satt brislingfisket noe tilbake i den senere tid. Der har i det store og hele vært liten nystengning. Der har foregått en del kasting i ytre Sunnfjord ved Alden, Vilnes og Tvi-berg — til dels store kast på opptil 2—3 000 skjepper av meget fin kvalitet. For øvrig har det vært tatt et og annet kast i Sogn og i Masfjorden. I Sunnhordland har fisket vært mer tilfeldig med en del kasting i Mauranger, ved Herand, dessuten i Nyleden. I Rogaland har det for det meste vært stille, og i Oslofjorden har fisket vært ubetydelig. Det regnes å være

Juksafiskere på Lofothavet mars 1939.

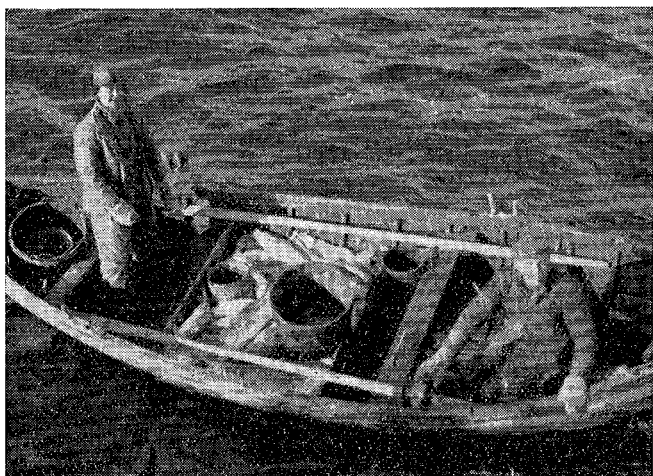

Foto: Eggvin.

Etter de driftsøkonomiske undersøkelser å dømme gjorde juksafiskerne det forholdsvis godt i 1939. I senere år var de mindre heldig stillet, i sammenlikning med de andre redskapsgruppene.

gode brislingutsikter på Vestlandet fremdeles, og råstoff er der rikelig av. For fabrikkene i Oslofjorden begynner det å bli smått om råstoff. De vil slippe opp med det første.

Bankfisket.

I bankfisket fra Sunnmøre deltar vel 100 fartøyer. I siste uke har det vært rent rekordmessige tilførsler fra Shetland og Tampen. Fangstene fra disse felt varierte etter båtstørrelsen fra 10 000 opp over til 36 000 kg pr. fartøy. Dessuten foregikk det noe fiske på Egga med fangster opptil 8—9 000 kg. Utenom fartøyer fra Sunnmøre deltar også mange båter fra det nordlige Sogn og Fjordane i fisket på Tampen og Shetland. Disse leverer fortrinnsvis i Måløy, hvor til det ble innbrakt store fiskepartier i siste uke.

Om ukens kvantum for Møre og Romsdal opplyses at det ble ilandbrakt 20 tonn torsk, 92 tonn sei, 1 444 tonn lange, 10 tonn blålange, 109 tonn brosme, 5,7 tonn hyse, 26,5 tonn kveite samt noen mindre mengder flyndre, hummer etc. En tilførsel på 1 444 tonn lange i løpet av en uke, kan en ikke erindre å ha sett før på Møre. For Måløy var ukepartiet 300 tonn, hvorav 7,8 tonn torsk, 5,7 tonn sei, 242 tonn lange, 38 tonn brosme, 1,6 tonn kveite og noe annen fisk.

Om kystfisket opplyses fra Møre, at det gikk mindre bra med seisnurpingen på grunn av urolige værforhold. Fra Askvold opplyses at deltakelsen i kystfisket er liten, da storparten av distriktets fiskere hol-

der på med brisling- og sildefiske. Fem store fartøyer fra distriktet deltar dessuten i håbrandfangsten.

Om kystfisket meldes fra Kristiansand at en i det siste har hatt overflod av sei og lyr, men at begge fiskeslag nå etter at vannet er blitt varmere er begynt å gå på dypet og dermed ikke lenger er å få i samme målestokk.

Fra Tromsø meldes om uketilførsler på 88 tonn, hvorav 33,6 tonn torsk, 16 tonn kveite og 16 tonn steinbit. Det meldes at fisket både på kysten og banken er godt. For Fugløybanken meldes således om kveitefangster på 800 til 10 000 kg. Det foregår et uvanlig godt snørefiske på sei i Ulsfjord.

Torskefisket ved Grønland.

Fra Ålesund meldes at M/S Smaragd er avgått til fiskefeltet ved Vest-Grønland. M/S Anders Liaaen og M/S Juvel som ligger ved verksted, kommer muligens også til å gå, dersom reparasjonsarbeidene blir ferdige i tide.

Bjørnøyfisket.

Til Ålesund er innkommet 2 farøyer fra Bjørnøyfeltet med ca. 80 tonn saltfisk + 20—21 fat tran hver. Fartøylene beretter om meget godt fiske, men om en del ruskevær. Linefiskere, som i det siste er kommet til Tromsø fra Bjørnøya, beretter om veldig store mengder torsk og kveite, men at fisket blir noe hemmet av de mange trålere, i sær for kveitens vedkommende. Til Tromsø kom i siste uke 1 motorfartøy med 16 tonn saltfisk og 2,5 tonn kveite.

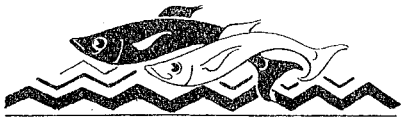
Håbrandfisket.

I ukens løp er der innkommet til Bergen 11 håbrandkuttere, hvorav noen hadde fisket på Revet, andre på Tampen og under Shetland. Fangstene lå mellom 1 500 og 12 000 kg pr. fartøy — tilsammen ble det innbrakt 80 000 kg — altså temmelig ujevnt fiske. Fra 1. januar til og med 31. mai er der blitt oppfisket 891 tonn håbrand som er solgt til eksport og liknende. Dessuten er der innbrakt 4,9 tonn håbrand, som har vært småfallen og er blitt dumpet. Mai var største fangstmåned med 527,5 tonn, der nest april 137,9 tonn og januar 104,2 tonn.

Makrellfisket.

Både drivgarn- og dorgefisket etter makrell regnes nå som nærmest avsluttet. I ukens løp har fangsten for begge disse redskaper vært liten. Derimot foregår det fortsatt langs Sørlands- og nordover Vestlandskysten, fortrinnsvis inntil Sunnhordland, en del notfiske både etter makrell og pir.

Oversikt, forts. side 286.

Litt av hvert.

Vel framme i Kings Bay!

Fiskerikonulent Løvold telegraferer 18. juni:

Vel framme Kingsbay. Sørkappbanken, Hornsund, for tiden dekket av drivis ca. 35 kvartmil av land, strekker seg nord til mellom Hornsund og Bellsund. Forsøker fiske baugen Nordenfjord.

Svovelkis og saltet vårsild. I tiden 23. mai til 3. juni ble det ført forhandlinger i Berlin mellom en norsk delegasjon og den sovjetrussiske militæradministrasjon i Tyskland. Det ble oppnådd enighet om en avtale som går ut på at Norge i inneværende år skal få levert 19 000 tonn kali mot på sin side å levere den sovjetrussiske okkupasjonsone 30 000 tønner saltet vårsild og 30 600 tonn svovelkis.

Norske korvetter til fiskerioppsynet. Etter tilråding fra forsvarsdepartementet er der framsatt proposisjon om å bevilge på budsjettet for 1946/47 kr. 750 000 til drift av oppsynsskip. I følge den internasjonale fiskeriavtale av 22. oktober 1943 skal Norge delta i det besluttede internasjonale fiskerioppsyn. Hvilke krav som blir stillet til tall og størrelse av fartøyene vites ikke, men en antar at korvetter vil høve godt og at det vil være nok med 3 fartøyer.

Under forutsetning av at Norge skal delta i fiskerioppsynet med korvetter og at tråleroppsynet får noenlunde samme omfang som tidligere, er det ført opp kr. 225 000 til en korvett i et år, kr. 225 000 til to korvetter i et halvt år og kr. 300 000 til fire oppsynsskip i et halv år, i alt kr. 750 000.

Kortslutning kan selv de beste tenkere gjøre seg skyldig i. I et foredrag på Den norske bankforenings møte i Bergen den 19. juni nevnte formannen at fiskeriene hadde hatt en stri sesong. Det er riktig. Men uttalelsen underbygges med tall for eksporten i første kvartal 1946 og 1940, på henholdsvis 66 og 43 millioner kroner. — Til det er å merke at det var meget lagervarer som gikk ut i første kvartal. Mange av produktene fra fisket i første kvartal blir først ferdig senere, og andre er blitt liggende over av andre grunner.

Engelske gjester. »Bergens Tidende« har hatt en samtale med to unge engelske vitenskapsmenn fra Fisheries Laboratory i Lowestoft, mr. G. C. Trout og mr. A. C. Simpson, som har oppholdt seg i Bergen en ukes tid. Formålet med oppholdet er å lære å kjenne den vitenskapelige stab ved Fiskeridirektoratet, og å diskutere fellesproblemer i den hensikt å få i stand et vitenskapelig samarbeid mellom norsk og engelsk fiskeriforskning på visse områder. Det gjelder å unngå unødvendig dobbeltarbeid. — Fisheries Laboratory i Lowestoft er det eneste laboratorium i selve England som er beskjeftiget med fiskeriundersøkelser når det gjelder sjøfisk. Det vil si, der er vitenskapselskap i Plymouth som har en biologisk stasjon og hvor der foretas undersøkelser av mer generell natur, men dette er privat, mens Fisheries Laboratory drives av staten. Laboratoriet i

Lowestoft ble opprettet omkring 1900, og grunnen til at det ble plassert i Lowestoft var, at det engelske fiske den gang for det meste foregikk fra de sørlige havner; det var særlig silden og flyndren som den gang var av interesse.

Mr. Simpson har under besøket ved Fiskeridirektoratet drøftet planktonproblemer og spørsmål i forbindelse med flyndreutklekking og -oppdrett, dessuten spørsmål vedrørende flyndrebestandene. Mr. Trout har drøftet spørsmål angående torskebestandene i de forskjellige områder i nordlige farvann for å kunne tilrettelegge den framtidige forskning — også med sikte på nødvendig samarbeid med norsk fiskeriforskning.

— Begge land er interessert i løsningen av de samme problemer når det gjelder torskebestanden i de nordlige farvann, sier mr. Simpson, som forklaring på hvorfor samarbeidet tas opp. Han uttaler også at fiskeriundersøkelsene i disse farvann faktisk er et nytt arbeidsområde for den engelske fiskeriforskning.

— Er det noen særskilt grunn til at de engelske forskere nå går i gang med disse oppgaver og tar opp samarbeid med de norske forskere?

— Det engelske fiske i nordlige farvann er av en slik betydning for England at det er av den største interesse å få undersøkt i hvilken grad fiskebestanden i disse farvann kan beskattes uten at det går ut over selve bestanden, og ut over interessene til de nasjoner som fisker der, svarer mr. Trout.

— Hvorledes vil denne forskning nå bli lagt til rette fra engelsk side?

Mr. Simpson svarer:

— *Fiskeriforskningen lå nede under krigen, den vitenskapelige stab var innkalt til militærtjeneste. Regjeringen som var fullt klar over fiskeriforskningens betydning, vil nå øke bevilgningene til denne forskning. Det planlegges nye laboratorier, og det vil også i løpet av kort tid bli bygget et nytt havforskningsskip for de arktiske farvann, samtidig som den vitenskapelige og tekniske stab vil bli fordoblet i forhold til hva den var før krigen.*

— Hva er det som fra engelsk side anses som det vitenskapelige hovedproblem når det gjelder disse undersøkelser, og som det først og fremst gjelder å finne løsning på?

— *Når det gjelder torsken, svarer mr. Trout, er det viktigste problem å få klarhet over om torskebestanden i de nordlige farvann blir rekruttert fra den gyting som foregår i Lofoten. Det er også et viktig problem å få undersøkt hvilke faktorer som er avgjørende for torskestammens vandringer i Barentshavet.*

— Hvilken oppfatning har de engelske forskere av disse problemene?

— De engelske fiskeriundersøkelser i de nordlige farvann har vært utført i så liten utstrekning hittil, at det er vanskelig å framsette noen mening, sier mr. Simpson. Problemene i de nordlige farvann er dessuten forbundet med problemer som henger sammen med strømforholdene i Atlanterhavet.

De to vitenskapsmenn uttaler til slutt sin hjertelige takk for all vennlighet og imøtekommenhet de har blitt mottatt med her.

— Vi har med meget stor interesse hørt om de mange og forskjellige problemer som av norsk fiskeriforskning har vært tatt opp i forbindelse med torsken i de nordlige farvann. Resultatet av disse undersøkelser er jo ennå ikke offentliggjort, så vidt jeg forstår på grunn av krigsforhol-

dene og av mangel på personale, sier mr. Trout. Vi har også fått høve til å se brislingfisket, og i dag reiser vi til Trondheim for å se de oppdretningsforsøk som fiskeridirektoratet utfører ved den biologiske stasjon der. — Og en ting til, jeg vil gjerne si noen ord om Nordnes som sete for norsk fiskeritørskning: Vi har vært ute der og er blitt i høyeste grad misunnelige på de norske fiskeriundersøkelser som har slik plass som denne for biologisk arbeid. Der er alle mulige naturlige betingelser for å arbeide med marine problemer av betydning for fiskeriene.

300 000 bastard-flyndrer settes i år ut i Trondheimsfjorden som ledd i Fiskeridirektoratets biologiske undersøkelser.

A/L Fiskernes Redskapsfabrikk. Det innbys nå til tegning av andeler. Minimumskapitalen er satt til 1,5 millioner kroner.

Statsråd Reidar Carlsen besøkte Fiskeridirektoratet mandag den 23. juni og hilste på medarbeiderne.

»Selskabet for de norske Fiskeriers Fremme« avholdt representantskapsmøte 21. juni 1946.

Representantskapet består av: P. Petersen (formann), Carl Konow (viseformann), Einar M. Nilssen, Trygve Anfinsen, Kr. Lehmkuhl, Fred. J. E. Anthonisen, Clement Johnsen, Hans Grimsmo, Harald G. Irgens, Finn Foldrup, Rolf Olsen jr., Waldemar Hansen, Nordahl Anthonisen, Isak Isaksen, Bernt Bratland, Johan Rogge Giertsen, Hans Blydt Grung, Odd Gundersen, F. G. Isdahl og Halfdan Nagelgaard.

Suppleanter er: Carsten Hausvik, P. Petersen jr., L. G. Kahrs, Wm. A. Mohn og S. Krohn-Hansen.

Istedenfor selskapets mangeårige sekretær Trygve Haaland, som har måttet trekke seg tilbake av helbredshensyn, ble ansatt cand. mag. P. Soleim, som for tiden er ansatt ved Fiskeridirektoratet.

Selskapets direksjon består for tiden av: Einar M. Nilssen (preses), Hans Blydt Grung (visepreses), Finn Foldrup, Clement Johnsen, Johan Rogge Giertsen, Odd Gundersen, Nordahl Anthonisen og Wm. A. Mohn.

Situasjonsrapport for første halvdel av juni 1946.

Fra fiskeriinspektøren i Finnmark, datert 19. juni: Fisket ebber sterkt ut og fremmede båter er overveiende reist hjem. Fisket har delvis vært hindret av minesveiping. For enkelte steder er fiskerne gått over til gjenreisningsarbeidet og andre steder gjøres ferdig til seisnurpenotfisket. Ved forbireise Honningsvåg opplyses at et forholdsvis godt kveitefiske var i gang og kveiten eksportert.¹⁾ En del is ennå på lager. I Kjøllefjord var fisket omtrent slutt. En del mindre juksabåter fra Skjøningberg drev, men ubetydelige fangster, som de selv hengte. Det har under vårtorskefisket ikke vært drevet fra Dyfjord og Sværholdt. Saltfisker delvis solgt og tørrfisker av megen god kvalitet. Fiskerne gjør seg nå klar til seisnurpenotfisket. Mehamn bra kveite-

¹⁾ »Eksportert« brukes i Nord-Norge om alt som sendes sørover i fersk tilstand.

fiske, men liten deltakelse. Fiskerne ruster nå til seifisket. For Berlevåg er fisket omtrent slutt. Der drives dog en del kveitefiske, men fangstene er små. En del fiskere venter på adgang til å drive flyndrefiske med trål, andre gjør seg klar til seisnurpefisket, og atter andre er gått over til gjenreisningsarbeidet. Ubetydelig is i behold. Båtsfjord en enkelt båt oppkommet fra banken med 6000 kg overveiende småfallen torsk. Grunnet mangel på is kan kveitefisket ikke drives rasjonelt. Om lag 10 fremmede fiskefartøyer ligger ennå igjen, men alle kjøpefartøyer unntatt en leker er reist. Omtrent all saltfisker er solgt til kjøpefartøyene. En del line er tapt under minesveiping. I Vardø har fisket ebbet ut, og delvis hindret av minesveiping. Bankfisket har vært ujevnt, fra 600 til 8000 kg, overveiende torsk, de siste dager 1/3 hyse. Alle fremmede båter reist. En seisnurpefangst, 8000 kg, fra Varangerfjorden ilandbrakt. Kiberg: bankbåter opp til 4000 kg torsk levert Vardø. Kveitefangster opp til 400 kg som eksportertes. En del is has på lager. Inn gjennom Varangerfjorden ubetydelig fiske, som knapt dekker kokefiskbehovet.

Utlandet.

Laboratorier som reiser fra sted til sted (USA).

Fiskeriadministrasjonen i U. S. A. har nå satt inn transportable laboratorier, som er innrettet med sikte på å foreta undersøkelser i marken.

Disse transportable laboratorier vil samarbeide med de tre permanente laboratorier som er underlagt fiskeriadministrasjonen, og som ligger i Seattle, Boston og i College Park. De nye, transportable laboratorier er installert i tilhengervogner, og trekkes med bil fra sted til sted, alt ettersom en har bruk for dem. Det ene er stasjonert ved Stillehavskysten, de to andre ved Atlanterhavskysten. En av disse sistnevnte skal også, hvis det viser seg nødvendig, beskjeftige seg med innsjø- og elvefiske.

I den første tiden vil disse laboratorier hovedsakelig bli nyttet til hygieniske undersøkelser i forbindelse med behandlingen av krabbe, østers og andre lett bedrevelige fiskesorter. Senere vil de måtte foreta de forskjelligste undersøkelser, fra fiskeredskaper og disses vedlikehold til studiet av foredlingsmetoder, for bare å nevne et par ting.

En mener at de transportable laboratorier på en utmerket måte vil bidra til å løse alle de forskjellige problemer som reiser seg av et kommersielt preget fiske. De tre permanente laboratorier har ikke helt maktet denne oppgave, på grunn av områdets veldige geografiske utstrekning. Men de transportable laboratorier vil overvinne avstandene og kaste seg over problemene etter hvert som de oppstår — og, hva der ikke er minst viktig, granske foreteelsene på åstedet, selv i de mest avsides fiskeplasser.

Blant de mange stedegne problemer som de nye laboratorier vil få å løse, nevnes det forhold at fiskerne i enkelte innsjøer i Oregondistriktet er utsatt for store tap hvert år på

grunn av at deres garn i løpet av høstmånedene plutselig går i stykker. Videre nevnes konservering av ansjos, undersøkelser av en stor og nesten urørt banke utenfor Stillehavskysten, og utviklingen av bedre behandlingsmetoder av fisken på mange steder langs Stillehavskysten.

I det område som grenser til det sørlige Atlanterhav og den Mexikanske Golf, er det nødvendig å forbedre fryseriteknikken og behandlingen i sin alminnelighet, dersom fiskerne i disse strøk skal få et større marked. Likeså skal undersøkes om det fiskeavfall som nå ikke nyttes, kan foredles til fiskemel. I det nordlige Atlanterhavsområde skal de rullende laboratorier også gi demonstrasjoner for fiskerne, og på den måte sette dem inn i de resultater som granskningen av de her nevnte problemer til enhver tid har nådd.

Selfangsten fra Nyfundland.

5 fartøyer fra Nyfundland skulle delta i selfangsten i år. Hvis Nyfundlands selfangst skal kunne opprettholdes må der skaffes jernkledde skip med stor maskinkraft, blir det uttalt. Årets sesong ble avsluttet da selfangeren »Linda May« kom hjem. Fangsten var 6000 stk. sel. Alt i alt har sesongen utbrakt 28 000 sel, som er svært lite i forhold til for 10 år siden, da sesongutbyttet var 5 til 10 ganger større.

Nyfundlands berømte selflåte er blitt sterkt redusert. Flere av fartøyene medregnet den for Sydpolekspedisjoner bekjente »Terra Nova« er forlist, og andre er på grunn av deres egenskaper som isbrytere, overlatt Russland til bruk i nordlige farvann. I år ble ungsel betalt med £ 2 — 5 — 0. Mannskapet får en tredjepart av fangstverdien, resten tilfaller skipet.

Tidligere har selfangsten spilt en stor økonomisk rolle for Nyfundland. I 1912 var for eksempel deltakelsen 22 stålåter og trefartøyer med et mannskap på tilsammen 4000 mann. I de senere år har fangsten gått tilbake, og i 1944 var der ingen dampfartøyer med i fangsten i det hele tatt.

Danskene vil salte nordsjøisild.

Juniutgaven av »Fiskeribladet« inneholder en artikkel »Kan vi salte nordsjøisild?«, hvorav framgår at de senere år har skapt nytt liv i danske planer om deltakelse i nordsjøisildfisket, og derved også i dansk salting av nordsjøisild.

Danskene begynte driften i 1945, men det viste seg at den ilandbrakte sild og den produserte saltsild ikke var av så god kvalitet som den utenlandske. For saltsildens vedkommende var det bare de unormale markedsforhold som overhodet gjorde den selgelig.

I artikkelen fortelles det at silden viste seg å harskne, surne eller råtne. I andre tilfelle ble den helt mørk i kjøttet etter noen måneders lagring, fordi ganningen hadde foregått for sent etter fangsten, eller fordi token ikke var fjernet slik at saltet fikk virke i sildens indre. Enn videre lot selve ifyllingen i tønnene meget tilbake å ønske.

Det danske fiskeridirektorats forsøkslaboratorium har nå utgitt en liten bok om sild og sildesalting.

Målet med boken er å gi fiskere og salttere informasjon om hvordan en tidligere har løst disse problemer, og om hvordan utlendingene salter.

Boken inneholder en beskrivelse av sildesalting i England,

Skottland, Island og Norge. Således inneholder den også en gjengivelse av norske regler for sildens behandling, slik de står i vrakerinstruksen.

De fleste norske tilvirkere og pakkere vil være kjent med dens faglige innhold. Her skal vi derfor bare nevne enkelte springende punkter.

Først og fremst fastslår boken det uriktige i den antakelse, at fisk, som ikke kan anvendes til mat på annen måte, i hvert fall kan saltet. »I andre land regner man med, at man til salting bare kan anvende beste kvalitetsfisk«.

Det framholdes at danskene for å få et godt saltsildprodukt bør salte silden ombord, selv om dette ikke høver for fartøyenes innredning. Dette vil påføre fiskerne noen ulemper, men vil på den annen side gi dem høyere pris for fangsten. I forbindelse med saltingen anbefales hodekapping, eventuelt magedraging, mens rundsalting frarådes på det bestemteste under henvisning til at rundsaltet sild ikke er salgbar i normale tider.

Hvis silden skal ilandføres for viderebehandling, framholdes det at fartøyet må medføre så meget is at silden kan nedkjøles til isens smeltepunkt ved ilandbringelsen. Riktig nok anses ikke iset sild for noen god saltevarer, men den blir i hvert fall bedre enn gammel ikke iset sild. Iset sild vil gi et godt råprodukt for røking, marinering og som stekesild. Boken påpeker at dersom silden ises ombord må den ises i kasser. Alt som kommer i berøring med silden, anbefales for øvrig sprøytet med en desinfiserende væske, slik som det nå er gjennomført i Kanada.

Med hensyn til sildens behandling i land, spesielt når det gjelder saltingen, frarådes det at alle og enhver beskjeftiger seg med det. Det anbefales dannet grupper, så pass store at disse kan engasjere en særskilt leder til arbeidet. Lederen vil ha lettere adgang til erverve den rette fagkunnskap. Det anbefales også et nøye samarbeid med hermetikfabrikkene.

Boken gir også råd med hensyn til sortering, saltmengde, pakking, behandling av tomtønner og merking av det pakete produkt.

Mer om den nye islandske tråleren.

Av en bestilling på åtte trålere for den islandske regjering har Cochrane & Sons Ltd. som nevnt nylig sjøsatt den første i Selby. Det er damptråleren »Ingolfur Arnarson«. Fartøyets hoveddimensjoner er: 175 × 30 × 16 (engelske fot).

Det er ikke spart på noe for å gi besetningen på 38 mann alle de bekvemmeligheter som overhodet lar seg forene med fartøyets størrelse. Ellers nevnes at fiskerommet vil bli isolert, og at det skal innsettes eget anlegg for tranutvinning av fiskelever. Styremekanismen er av aller nyeste type. Det dreier seg her om en kombinasjon av den manuelle og den elektrisk-hydrauliske type. Fartøyet får utstyr for trådløs sending og mottak, ekkolodd og elektrisk logg.

Med unntak av vinsjen for den 1200 favner lange trål, er alt hjelpemaskineri elektrisk drevet.

Hovedmaskineriet og kjelen samt deres montasje skal utføres av Amos & Smith, Ltd., Hull. Samtlige åtte trålere får triple-ekspansjonsmaskiner, med følgende sylindermål: 16½ — 28½ — 47 × 30 (engelske tommer).

Godt utbytte av de islandske fiskerier i mars og april 1946.

Etter oppgave fra (Hagstofa Islands), Islands kontor for statistikk, var mengden og verdien av Islands utførsel av produkter av fiskeriene i mars og januar—mars 1946 som følger. Til sammenlikning oppgis også utbyttet for tidsrommet januar—mars 1945. Verdien er angitt i islandske kroner.

	1946		1946		1945	
	Mars		Jan.—Mars		Jan.—mars	
	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi
	tonn	1000 kr.	tonn	1000 kr.	tonn	1000 kr.
Saltfisk, virket	—	—	—	—	—	—
Do. uvirket	24	40	26	42	—	—
Do. i tonn.	4	6	4	6	—	—
Isfisk	16315	14 517	28 562	25 754	37 286	38 579
Frosset fisk...	1025	2648	2939	7175	8323	17 983
Hermetisk.....	4	21	88	777	113	356
Saltet sild.....	711	125	3244	602	15991	2829
Frosset sild...	34	36	34	36	88	80
Tran.....	249	991	2024	6715	1216	4746
Sildolje	48	46	412	386	—	—
Fiskemel	764	488	764	483	—	—
Sildemel	—	—	—	—	1474	715
Rogn, saltet...	305	50	305	50	—	—

Den samlede fiskemengde pr. 31. mars 1946, beregnet etter sløyet fisk med hode var som følgende skjema viser. Tallene gir antall smålester (1000 kg).

	Mars 1946	Jan.—Mars 1946	Jan.—mars 1945
	tonn	tonn	tonn
1. Iset fisk:			
a) Fiskesportskip	11 381	20 169	30 527
b) Fiskeskiperens egen fangst eksportert av dem selv..	8 754	16 326	20 521
2. Fisk til frysing	17 288	29 644	24 625
3. Do. til bearbeiding	89	90	306
4. Do. til hermetikkindustrien...	102	360	203
5. Do. til salting	3 056	5 764	579
6. Do. til innenlands forbruk	—	298	639
Saltet ant. smål.	40 670	72 651	77 400

I mars måned var fisket godt inntil den 25., da dårlig vær for et par dager framover til dels hindret båtene i å gå ut. Salgsutbyttet for iset fisk solgt i Grimsby, Fleetwood, Hull og Aberdeen var godt. Dette gjelder også fangsten i april. I den siste uken av mars brakte 28 skip iset fisk på engelsk marked. Den samlede fiskemengde var 62 622 kits som solgtes for 245 105 £ eller i isl. kroner 6 402 616. Tråleren »Skallagrim« leverte vel 3700 kit for vel 14 700 £. I uken 31. mars til 6. april solgte 13 islandske trålere og et norsk leieskip sin fangst i England. Fiskemengden var i alt 36 292 kit (1 kit er lik 140 eng. lbs.); utbyttet utgjorde i isl. kroner 928 198. »Jupiter« kom høyst i salgsverdi, i det vel 4170 kit innbrakte 14 600 £.

I uken 7.—13. april solgte 25 skip sin fangst i England for 206 519 £ eller i isl. kroner 5 414 928. 9 av dem solgte i Grimsby, 9 i Fleetwood, 4 i Hull og 3 i Aberdeen. »Sæfell« oppnådde høyeste salgsverdi for sin fangst, nemlig 17 558 £. Fra 14.—21. april ble den isete fangsten solgt i de samme byer. 18 skip solgte for ca. 5 millioner isl. kroner. »Venus« hadde høyeste salgsverdi med 13 778 £ for 4198 kit. I uken 5.—12. mai brakte 21 islandske skip iset fisk til det engelske marked. De solgte for 146 745 £ eller ca. 3,8 mill. isl. kroner. Tråleren »Skallagrim« fikk 12 248 £ for 3868 kit.

Fra den 13. april trådte bestemmelsene om nye maksimalpriser på fisk i kraft i England. De skal gjelde for sommer-tiden 1946. Det ble en senkning av prisene på all slags fisk. Dette må skaffe vanskeligheter for det islandske trålerfiske som går med unormalt store driftsutgifter. Maksimalprisen på sei var 55 shilling pr. kit, og ble satt ned til 4½ shilling. Maksimalprisen i fjor sommer var 45/20 pr. kit. Maksimalprisen på uer var 73/4 shilling pr. kit, men er nå 59/2 shilling pr. kit; i fjor sommer var den 70/19 shilling. Torskeprisen faller likeledes meget. I vinter var maksimalprisen 78/4 shilling pr. kit; nå bare 64/2 shilling, mens den i fjor sommer var 75/10 shilling pr. kit. Hyse stod i 85 shilling pr. kit og står nå i 78/4 shilling pr. kit. I fjor sommer var maksimalprisen 75/10 shilling pr. kit.

Det blir likeledes senking av maksimalprisen på andre fiskesorter på det engelske marked. Denne prisendring kan bevirke at fiskeoppkjøpskipene innstiller sin fart på England, idet torskeprisen sank sterkt og disse skip vesentlig frakter torsk. Prisfallet på torsk er ikke fullt 20 pst. av den tidligere pris. Denne omstendighet vil bringe vanskeligheter for motorbåtflåten som selger sin fangst til oppkjøpskipene.

Dette medfører for en del av fiskeflåten en omlegging av fisket som tar sikte på saltfisktilvirking. Enkelte trålere reiser nå på slikt fiske. Men dersom en vesentlig større del av fangsten skal tilvirkes på denne måte, vil landet trenge en sterkt øket mengde salt. Med den nåværende boikott av spanske varer støter man på ennå en vanskelighet. Salt kunne muligens bli innført fra Frankrike; i så fall måtte et islandsk skip hente det hjem, men her er intet passende skip. Ved årsskiftet var det ca. 8000 smålester salt i landet; halvparten er brukt nå, men 5000 smålester salt er ventende til landet.

Om denne side av saken ordnes, melder så spørsmålet seg om mulige markeder for saltfisken. Det var ca. 4000 smålester saltfisk i landet ved månedsskiftet april—mai. Om lag 3000 smålester av dette er solgt til Grekenland.

Partiet er allerede avsendt. 700 smålester er solgt til Frankrike.

En antar også at tørrfisk vil finne gode markeder. Samtidig hurtigfryses en stadig større del av fangsten. Det er ferdigbygget flere hypermoderne hurtigfrysehus på Island, og nye markeder synes å åpne seg for hurtigfrosset fisk i Frankrike og Mellom-Europa. Den 12. april ble det losset 1100 smålester frosset fisk i La Rochelle, som i sine frysehus kan motta og bevare i inntil 20 graders kulde 7000 smålester fisk. Derfra vil fisken bli sendt ut over landet. Den 8. april kom en prøvesending på 300 smålester med hurtigfrosset fisk til Amsterdam for videreforsendelse til Tsjekkoslovakia. Tredjeparten av fisken ble den 9. april sendt videre med bil og kom til Prag den 11. om morgenen. Fisken var etter meldingene i beste forfatning.

Dagspressen melder nå at Russland ønsker å kjøpe all den hurtigfrosne fisk som Island kan tilby. Tilbudet innebærer løfte om betaling med tømmer eller i dollar. Det samme gjelder sildolje, fiskemel og flere fiskeriprodukter. Russerne var uvillige til å kjøpe islandske produkter i fjor høst. Imidlertid holder islenderne på å vinne marked for sin frosne fisk i Mellom-Europa, som de håper på som et framtidig marked for dette produkt.

Med henblikk på sommerens sildefiske er det fra offisielt hold antydning at sildeprisen pr. mål muligens vil nå opp i isl. kroner 30. I fjor sommer var den isl. kroner 18,50.

Fra Isafjord på Nord-Vestlandet har man til hensikt å oppta selfangst i sommer med norske leieskip og med nordmenn til å forestå fangsten — dersom det lykkes å finne slike skip og menn. Foretagendet har kommunal støtte og statsgaranti.

Den nye handelsavtale med Sverige ønskes her noe annerledes en fjorårets handel mellom Island og Sverige. Island bandt seg til en sildepris som viste seg å ligge godt under de priser som var gjeldende da leveringen fant sted. Det er sannsynlig at islenderne nå kun gjør en overenskomst om mengden av sild for eksport til Sverige, og lar selger og kjøper ordne handelen.

Avsetningsproblem for fisk i Storbritannia i dag.

Meldinger tyder på en akutt krise i avsetningsforholdene innen fiskerinæringen. Årsakene til denne krise er mange. Det mangler heller ikke på forslag til rådgjerd mot den. Vi bringer her tre artikler fra engelsk fagpresse, som lest i sammenheng gir et bilde av de vanskeligheter som nå er oppstått for fiskerinæringens folk der borte.

At »den dyktigste vinner« har gyldighet også innen fiskeomsetningen.

Det er S. C. Haven som skriver dette i en artikkel i »Fish Trades Gazette« for 1. juni, om de problemer som oppstår, når tilførselen av fisk er større enn etterspørselen.

Tilførselen til walisiske havner har den siste uke vært meget stor. Det har vært en viss vanskelighet med å få omsatt de grovere fiskeslag, da mange av kjøperne vil fylle

hele sin kvote med de beste og mest etterspurte fiskeslag. Når svært mange resonerer på samme måte og mener seg berettiget til å ta i mot bare den fisk som for tiden er mest etterspurt, blir det stridslyst. Det skal ingenting til før det inntreffer en »eksplosjon«.

Over hele landet er nå etterspørselen dekket, ja, i enkelte deler av landet er tilførselen større enn etterspørselen. Og under disse forhold ville ikke en gang en lovbestemmelse kunne tvinge de handlende til å kjøpe hva de ikke tror å få avsetning for. Heller ikke kan det kjøpende publikum tvinges til å etterspørre visse fiskeslag så lenge de kan få andre som de liker bedre.

Fra fiskernes side gjøres alle anstrengelser for å oppnå maksimale priser. Det samme gjelder i alle ledd av omsetningen, fordi hvert stadium er undergitt regulerende bestemmelser, og den eneste måte å oppnå noen fortjeneste på, er gjennom en konsekvent bruk av maksimalprisene i alle ledd.

Når store fiskemengder blir ført til lands, og når de dertil kommer på en ubeleilig ukedag, og når været blir varmere, slik at det blir »fri« fisk å få på markedet, kan en vanskelig tenke seg at ikke omsetningen faller tilbake til kutymene fra før krigen. Hvordan en slik utvikling skal kunne forhindres, eller endog begrenses, er ikke godt å skjønne.

Når så kystbyens grosserer skal overta fisken, viser den seg ofte å være av ringere kvalitet enn da han kjøpte den, — noe som kan inntreffe når det er varmt i været og det går flere timer fra kjøp til faktisk overtagelse. Han har da to ting å velge mellom: enten må han videreselge fisken som guano, eller han sender den videre til grossereren inne i landet.

Det synes å være klart som dagen, at når tilførselen er større enn etterspørselen, blir det konkurranse om å få varen avsatt. Og i denne konkurranse vil — overensstemmende med den darwinistiske læresetning — den som best forstår å tilpasse seg forholdene, trekke det lengste strå. Og slik vil det vedbli å være så lenge to eller flere mennesker bor her på jorden.

Engelske trålfiskere går til streik.

De fremmede tråleres fangster og fettmangelen skaper vanskeligheter.

Fra »Fish Trades Gazette« for 8. juni henter vi følgende:

Onsdag morgen gikk mannskapet på 16 trålere som lå i Grimsby, til øyeblikkelig streik. Som grunn oppga de at de ikke kunne arbeide på sjøen uten noen som helst fortjeneste. En liknende situasjon oppsto i Hull, der besetningen på 8 trålere nedla arbeidet. Det dreier seg her om spontane aksjoner, som ikke er godkjent av fagforbundet.

De usedvanlig store fiskemengder som er blitt brakt inn til Grimsby i løpet av de par siste uker, har resultert i at meget av den grovere fisk er blitt omsatt under de fastsatte priser. Forsinkelser med å få fisken levert i land har forårsaket at meget av den er blitt bedervet, og derfor har vært ubrukkelig. Som følge herav klager nå trålerskipperne over at deres fortjeneste er blitt redusert. De mener at dette misforhold for en stor del skriver seg fra de fremmede trålere. Det er strenge regler for hvor mange av disse fremmede trålere som har tillatelse til å anløpe engelske havner, men disse reglene blir omgått på den måten at en fremmed tråler bringer med seg i land mange andre tråleres

fangst. På dette vis blir der ilandført et langst større fiskekvantum enn antallet av godkjente fremmede trålere skulle tilsi.

Fra engelsk trålerhold er nå spørsmålet lagt fram for den nye forsyningsminister, mr. J. Strachey. En nevner først de vanskeligheter en har å kjempe med: forsinkelser med å få fisken levert i land i Grimsby, ødeleggelse av meget fisk som blir forsinket i havnene, dårlige priser for den fisk som er blitt bedrevet, de store mengder som går til fiskemelfabrikken. Deretter blir det anført tre årsaker for ovennevnte forhold:

1. Fiskebankene er rikere på grunn av at det ikke har vært fisket på dem i flere år.
2. Fremmede trålere bringer foruten sin egen fangst også mange andre tråleres fangst med seg.
3. Tusener av mennesker, deriblant fiskeoppkjøperne, kan ikke få nok fett til all den fisk de ellers ville kjøpe.

Som en øyeblikkelig motforholdsregel blir det så antydning om muligheter:

1. En reduksjon av de fangster som tillates brakt i land av fremmede trålere, eller et totalt forbud mot dem. Deres fangster vil kunne komme det sultende Europa til gode.
2. En øking av husholdningenes og fiskematkjøkkene fettrasjoner.

Trålerstreiken vurdert i fagpressen.

I en redaksjonell omtale av trålerstreiken skriver »Fish Trades Gazette« 8. juni følgende:

Denne streiken kom ikke uventet. Da prisene falt slik at fisken i enkelte havner ikke en gang oppnådde de minimumspriser man i minnelighet var blitt enige om, og i stedet gikk til fiskemelfabrikken for en slik og ingenting, da måtte den nåværende krise komme. De parter som er direkte berørt, søker ivrig etter en løsning. Men det er ingen lett sak, og i mellomtiden går trålerne ved Bjørnøya og i andre fjerne farvann tilbake til sine havner og legger opp.

Intet er vunnet ved at den ene part gir den andre skylden for det inntrufne. Det er et uomgjengelig faktum at tilførselen av de grovere sorter matfisk har vært og fremdeles er så stor at etterspørselen her i landet er fullstendig dekket. Det eneste som kan hjelpe de britiske fiskere i denne situasjon, er at all fisk som bringes i land av utenlandske trålere blir beslaglagt, og at det dessuten blir saltet ned fisk i større tonn for eksport.

Vi vet alle at i september vil atter tilførsel og etterspørsel oppveie hverandre. Men innen den tid vil en stor mengde av fiskerne måtte gå gjennom en vanskelig periode.

Spørsmålet blir da: hva kan en gjøre med den nåværende situasjon? Ministeren for jordbruk og fiskeri har ved mer enn en anledning uttalt at regjeringen ikke vil tillate at den uheldige utvikling fiskeriene gjennomgikk etter forrige verdenskrig, skal gjenta seg denne gang. Til tross for dette opplever vi nå et 1946, som har karakteren av et forverret 1920.

Det »lyspunkt« som forsyningsministeren nevnte sistleden tirsdag, er ikke noe lyspunkt for de britiske fiskere. Selv om de veldige tilførsler er en fordel for forbrukerne, så begynner situasjonen å bli temmelig mørk for fiskerne.

Dersom regjeringen har en plan eller bestemt politikk med henblikk på den situasjon vi nå befinner oss i, så er det på høy tid at det blir foretatt noe.

Verdien av utførselen av fisk og fiskeprodukter m. v, i februar og mars 1946.

Fisk og fiskeprodukter:	Februar 1946	Mars 1946
	kr.	kr.
Sild og fisk	13 671 999	17 678 266
Hermetikk	10 185 610	920 107
Dyriske forstoffer samt hvalkjøttmel	649 352	749 540
Tran av fisk, vesentl. torsk...	1 322 610	3 232 444
—»— annen	329 053	200 272
Fiskelim	35 475	30 782
Rogn	13 142	597
Melke, silderisp o. a. produkter .	16 797	62 691
Andre fiskeprodukter	4 050	2 400
Ialt	26 228 088	22 877 099

En linefisker i havn.

Bildet er tatt av konsulent dr. Eggvin i Austnesfjorden 1936, men er like aktuelt enda. En linevase greies opp.

Litteratur.

Simons, Eric N.: Englands havfiskeflåte. Tidsskr. skipsfart og skipsbygg. Arg. 2, 10 s. 3. Oslo 1946.

NORSK FISKE I DAG.

Av Gerhard Meidell Gerhardsen.

Forts. fra nr. 23 s. 273.

Like før krigen var stillingen den, at det var utlendinger som tok største delen av fangsten i nordlige farvann. England tok $\frac{3}{4}$ av fangsten ved Bjørnøya og Spitsbergen, Tyskland tok nesten femteparten og Norge bare 4 pst. i 1937.

Det ble også gjort forsøk med norsk trålfiske i denne tiden, men det var først i 1935 at det kom over på lønnsom basis til tross for at det stod enhver fritt å drive trålfiske utenfor territorialgrensen. Så fikk vi da den kjente trålerloven av 1936 som forbød trålfiske for andre norske fartøyer enn de som var i drift da i alt 11 fartøyer, og dette forbud har vi hatt hele tiden senere. Spørsmålet er nå om vi i det store og hele fremdeles skal vente på og nøye oss med den fisk som kommer under kysten i sesongen eller om vi skal ta del i det fiske som foregår utenfor vintersesongen, mer intenst enn vi har gjort det hittil og ikke med liner men med trål. Der dukker det opp igjen spørsmålet om hvor meget vi kan få selge av våre fiskeriprodukter i framtiden. Dersom eksporten blir begrenset, vil et utvidet havfiske måtte redusere avsetningsmulighetene for kystfisket. Dersom eksporten imidlertid kan økes, vil et utvidet havfiske komme i tillegg til det kystfiske vi har nå, og deltakerne i dette, kystfiskerne, vil derfor for så vidt bli uberørt av det nye som kommer i tillegg. Det kan også tenkes at utvidelsen foregår på den måten at en del av de nåværende kystfiskere mer trekker over til å drive havfiske året rundt. Det vil avhenge av hva de finner mest lønnsomt og hva de får økonomisk mulighet for å slå seg på.

For å se flere sider av denne sak er det imidlertid nødvendig nå å behandle, om enn ganske kort, det som vi kalte realkapitalen. Fiskernes realkapital er deres farkoster og redskaper.

Hele fiskerflåten har skiftet karakter etter som den er blitt motorisert. Likevel er det bare en meget liten del av de ca. 25.000 fiskefarkoster med mekanisk drivkraft som er så store, at de egner seg for havfiske. Krigen gikk mest utover de store farkostene. En hel del av disse gikk tapt under krigen. Tapene for øvrig viser mest igjen i en kvalitetsforringelse. Det er fremdeles en viss usikkerhet over nyanskaffelsene både fordi prisene nå er meget høye og fordi framtidens driftsmuligheter synes noe usikre.

Storparten av farkostene kan bare brukes til fiske med garn, liner eller håndsnøre. Noen hundre er

så store at de kan brukes til snurpenotfiske. Vi vet meget mindre enn vi burde vite om farkostene. Men det er sikkert nok at en meget stor del av flåten ligger uvirksom store deler av året. Den del av utgiftene som nå dekkes av sesongfiskeriene blir derfor uforholdsmessig stor.

Der er stor forskjell mellom de redskapene som brukes i Norge. Alle har sine fordeler og mangler, sine spesielle områder hvor de egner seg best.

Det redskap som gir minst fangstresultat pr. dagsverk, er håndsnøre. Til gjengjeld er de utgiftene som er forbundet med dette fiske meget små, både fordi selve snøret er billig, og fordi det ikke trengs store og dyre båter. Det er rimelig at vi stopper opp og ser på de muligheter

Trålen arbeider etter et annet prinsipp enn de andre redskapene som er nevnt hittil. Trålen er en not, men det er en not som slepes langs bunnen. Vi har fra før snurrevad her i landet, egentlig et dansk redskap som ble innført i 1920-årene. Snurrevad er faktisk et forenklet og lite trålredskap. Trål for rekefiske har vi snart brukt i 50 år. Det som diskusjonen gjelder i dag, er den store, tunge men effektive havtrål. Denne trålen er et forholdsvis billig redskap, den koster meget mindre enn en snurpenot, men den krever store havgående fartøyer med stor maskin og kraftig vinsj. Alt i alt krever derfor trålfiske stor kapital pr. mann. Dette er den ene ytterlighet. Den annen er fiske med håndsnøre fra robåt og mellom dem ligger mange ulike grader av intensitet i driften. Det har vist seg at trålfiske hittil i hvert fall har gitt meget tilfredsstillende lotter — vederlag for arbeidskraften — fordi fangstresultatet pr. mann blir så stort at selv ikke de betydelige utgifter til fartøyet kan redusere lottene så sterkt at en kommer på nivå med det gjennomsnittlige kystfiske.

Norsk fiske i dag vil dø hen om det stagnerer. Det er da heller ikke noe som tyder på at ikke arbeidet med å forbedre snurpenota, drivgarnet, settegarnet og linene vil fortsette og gi resultater. I sildefiske er trålen nå tillatt. I dag er det i samband med driften etter torsk og torskeartet fisk at denne redskapen diskuteres, altså det fiske som er av størst betydning for Nord-Norge. La oss da holde klart fra hverandre problemene med kystfiske og problemene med havfiske. På kystfiske gjelder det både å

finne fram til så effektive båter som mulig å bruke de redskapene på, som vi allerede har, og å eksperimentere seg fram til nye og mer effektive kystfiske-redskaper. I havfisket gjelder det spørsmålet om man skal ta i bruk i større utstrekning de redskapene som utlendingene allerede har funnet fram til og allerede bruker.

Utlendingenes trålfiske i våre farvann var mindre lønnsomt før krigen bl. a. fordi veien hjem til markedene var altfor lang. Her i landet har vi den fordel at vi kan foredle fisken meget nær fangstfeltet, og transportere den videre med spesielle transportfartøyer. Vi står i en særstilling, men heller ikke vi skal glemme, at havets overflod kan bli begrenset. Også i trålfiske kan det bli vanskelig å få endene til å møtes. Dersom vi skal utvikle et trålfiske, må det skje ut fra våre spesielle nasjonale forutsetninger. Vi må bygge på vårt spesielle naturgrunnlag, vår beliggenhet, våre fartøytper.

Hva er så innvendingene mot trålfiske? Ville det ikke lønne seg å gå helt over til det? Det er hensynet til arbeidskraften som har gjort seg gjeldende. Avsetningsmulighetene i 1930-årene var meget begrenset. Et mer utviklet trålfiske ville derfor, kilo for kilo med det som det brakte i land, ha fortrenget norsk kystfiske. For å si det mildt ville hver trålfisker fortrenge 10 kystfiskere. Med den store arbeidsledighet vi hadde i 1930-årene våget ikke Stortinget å ta konsekvensen av dette. Og selv om industrien kunne absorbere den ledige arbeidskraft kan vi spørre om det moderne industrisamfunn var i stand til å ta imot fiskerne og gjøre dem til lykkelige mennesker også da. Det er klart at også en slik omstilling måtte gå hånd i hånd med en systematisk yrkesopplæring og en utbygging av det sosiale trykdeapparat.

Vi er nå kommet tilbake til produksjonsfaktoren arbeid. Den er i den særstilling at det er levende mennesker det dreier seg om. En kan derfor ikke behandle dem som brikker i et spill. Det er arbeidskraftens ve og vel som er utgangspunktet for og samtidig målet for alle våre tiltak.

Norsk fiske i dag er også unggutten som vet at han kan bli sin egen herre. Norsk fiske er en næring sammensatt av et meget stort antall selvstendige bedrifter. Dette har unektelig sine store fortrinn. Det hele blir mer elastisk. Det var derfor staten slapp så billig fra de store fiskerikrisene i mellomkrigstiden.

Mellom 900.000 og 1 million tonn var det årlige resultat av norsk fiske i de siste årene før krigen. Året 1940 slo alle rekorder, men i de senere krigsår var resultatet noe redusert, på det dårligste i 1943 helt ned i 650.000 tonn. Nedgangen har mange årsaker. Mørklegging, reduksjon i flåten, mindre red-

»Mens Nordhavet bruser . . .«

Norsk fiske er ikke nettopp poesi. »Vi vil alltid måtte slite i dette landet«, sa statsministeren i en tale nylig. Men noen annen tittel på dette bildet er det vanskelig å finne.

skapsutstyr. Men var det først rikelige forekomster, viste det seg at en selv med redusert utstyr kunne ta i land atskillige fangster.

Norsk fiske i dag er alt i ferd med å ryste krigens merker av seg. Det er i dag omtrent hva det var før krigen bare noe forminskert. Men det apparatet som skal føre produktene videre er ombygget en del. I 1939 var det bare ca. 40 pst. av totalfangsten som ble omsatt gjennom fiskernes salgslag, nå er det ca. 90 pst.

Situasjonen er en annen i dag enn den var for 7 år siden. Det som har samlet seg opp bak demningen er omtrent dette:

Det er nå mulig å få sysselsetting i andre yrker. Flåten og de eldre redskapsmengder er redusert. Vi kan derfor også drøfte fiskerienes utbygging ut fra den forutsetning at eksportmengden er begrenset. En organisert fiskevareindustri og eksport vil gi tilfredsstillende lønnsomhet, sier noen. Det er mulig, men dette håp må ikke stanse arbeidet med å rasjonalisere produksjonsfaktorene og deres samarbeid i selve fisket.

De bør

sikre Dem en annonse i »Fiskets Gang«. De kan bare få plass på omslaget. Plassen er derfor begrenset.

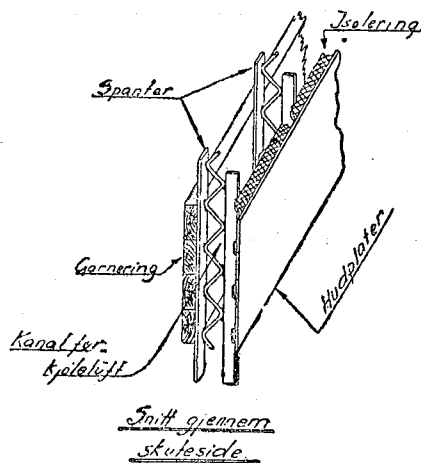
Ny norsk stortrålerstype i britisk bedømmelse.

Nedenfor gjengis etter »Norges Handels- og Sjøfartstidende« 2 tegninger vedrørende en av Christoffer Hannevig patentert stortrålerstype. Enn videre gjengis i oversettelse fra »Fishing News« en omtale av prosjektet skrevet av A. C. Hardy, B. Sc. A. M. Inst. N. A. (Bachelor of Science, Associate Member Institute Naval Architects, redaktør av »Motor Ship«).

Vi presenterer her Christoffer Hannevigs siste trålertegning. Det er en stålbåt med omtrent samme dimensjoner og samme arrangement som skipsreder Hannevigs tretråler, som har vakt stor interesse og fått megen ros av aktive fiskere kysten rundt. Ved å bygge av stål og ved en litt annen plassering av bunkerstankene, får man her ca. 22 pst. større lasteevne. Mens tretråleren hadde supercharged dieselmotorer, er framdriftmaskineriet denne gang tenkt å være 2 General Motors dieselmotorer av typen »electric drive«, på tilsammen 1600 hestekrefter.

Båten har følgende dimensjoner: Lengde o. a. 63,5 m. Brekke spt. 9, 15, m. Dybde i risset 5,18 m. På full last skal den kunne gjøre 15 mil.

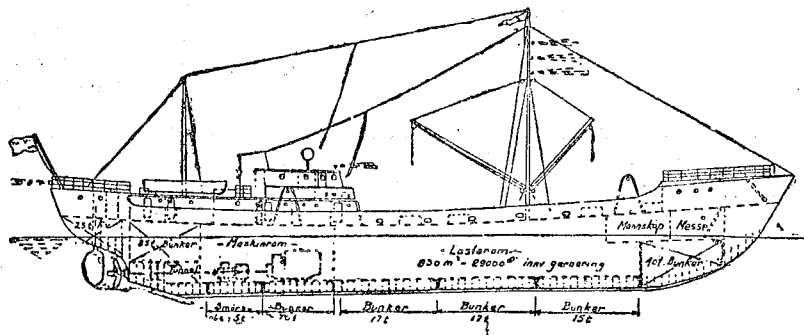
Snittet gjennom siden viser isoleringen med kjølekanal, som også er brukt under dekket. Kaldluften bringes i sirkulasjon ved vifter plassert i iskasser med såkalt artificial ice. Ved havfiske kan tråleren føre en besetning på opp til 45 mann.

Trålerfisket bør drives som skipsfart, sa Christoffer Hannevig da vi snakket med ham. Husk på det at man behøver ikke konsesjon, man kommer overhodet ikke i konflikt med den nåværende trålerloven hvis man driver storfiske i fremmed farvann og avsetter fisken i andre land. Vi må komme til det at våre store hurtiggående trålere fisker over hele verden, en slags trampfart betinget av fiskeforhold og avsetningsmuligheter til de forskjellige tider. Vi må tråle i Middelhavet, ved Sør-Amerika og Afrikakysten.

Vi har 15 000—20 000 ledige menn i hvalfangsten, og en hel del sjøfolk går uten hyre. Derfor trenger vi mer enn noen sinne å bane nye veier.

(»Norges Handels- og Sjøfartstidende«, 19. mars 1946).

Ovenstående tegninger og forslag til ny stortrålerstype har vakt oppmerksomhet i Storbritannia, og i »Fishing News« for 20. april finnes følgende artikkel under tittel »New Norwegian Standard in Trawler Design«, som gjengis i oversettelse:

»Det hender ikke ofte at det foreslås noe radikalt nytt med hensyn til konstruksjon av trålere. I virkeligheten er det vanskelig å tenke seg noen større forandringer i konstruksjonen av disse kraftige små skip, så lenge som selve trålmetoden er uforandret. Selv den fangstmetode som er opptatt i det østlige Middelhav, hvor et galgepar er sløffet og trålen benyttes direkte over hekken fra det aktre galgepar, har bare medført ubetydelige forandringer i fartøyenes grunntrekk. Parejafiskefartøyene fra Spania, som ikke er trålere i ordets vanlige betydning, er i alle henseender trålerstyper, og kunne, hvis ønskelig, med ganske små forandringer brukes som trålere.

Hvalfangeren er i mange henseender med hensyn til størrelse og skrogets form beslektet med tråleren, men atskiller seg likevel fra denne, særlig med hensyn til konstruksjonen av akterenden, og fordi fribordet midtskips er meget mindre og dekket ikke er beskyttet av stålskanskledning med lenseporter. Den foreslåtte nye norske trålerstype, som skal omtales her, innbefatter forskjellige interessante trekk, hvorav noen uvanlige. Stevnen er sterkt avrundet i en åpen sirkelbue, og baugen er av soft-nose typen med stort overheng. Bakken er noe lengre enn alminnelig og brønnen uvanlig lang med masten plassert betydelig lengre akter enn vanlig i trålere, nemlig omtrent midt i brønnen. Fiskerommene blir betjent av 2 bommer — en forover- og en akterover-arbeidende. Forbommen er meget kortere enn akterbommen. Tilsynelatende er der 2 wincher av vanlig lasteskipsstype ved mastefundamentet, — en karakteristisk egenskap som med små forandringer ville gjøre den nye skipstype velskikket for fraktfart.

Trålwinchen er innebygget i forkant av overbygningen på liknende måte som praktisert i U. S. A. i den senere tid. Overbygningen i seg selv har alle nyheter i moderne skipskonstruksjon. Den er lett buet — forkanten skrår oppover.

Liknende konstruksjon ses i mange nye skandinaviske skip i dag, således blant annet i den nye danske Esbjerg—Harwich pakket »Kronprins Fredrik«.

For øvrig minner overbygningen om den type som benyttes på de store banker, og ellers i kraftige langdistanse-trålere. Modernitet bemerkes på ny i at skorsteinen er bygget i akterkant av rorhus-bestikk, og at den er forholdsvis liten i forhold til maskinstørrelsen. Skorsteinens form med skarp akterkant og avfallende overkant i 15 graders vinkel til horisontalen — pærefasong — er typisk norsk, og ble første gang bemerket i en serie på 3 cargolinere for firmaet Øvind Lorentsen, som tyskerne overtok under bygging tidlig i krigstiden.

Overbygningen er noe høyere enn vanlig i moderne trålere, og den fortsetter helt til skipets akterende og går direkte over i en poop. Dette gir et tydelig hevet dekk over en sterkt skrånende skjeformet krysserhekk (a distinct quarter deck above a severely raked cruiser spoon stern). (Etter tegningen er der ikke noe quarter deck i vanlig forstand). Byggingen av hekken for øvrig er typisk hvalfangerstil med et fullbalansert spaderor og enkel propell. Der er en utpreget mangel på deadwood akter. (Med deadwood menes det av skipet som ikke virker med i oppdriften). Bygging av trålere med poop på hekken er sjeldent, men forekommer. Det øker kubikken, tjener som beskyttelse for styremekanismen og utelukker enhver mulighet for at skipet skal bli brukket ned av sjøen (aktenfra). I moderne skip er det dessuten tydelig, at alt som har med skipets manøvrering å gjøre, blir mer og mer betydningsfullt, og at enhver komfort må skaffes mannskapet. Det er ennå et tegn på at »fiskelykkens« dager forsvinner, at fiskefartøyene blir ikke bare bedre bygget, men også bedre utstyrt og bedre planlagt.

Et liknende poop-arrangement, som omtalte, finnes nå under bygging i to interessante skip hos Messrs. Hall, Russel. Et av disse skip er 206,7 fot mellom penpendikulærene og det annet 219,8 fot. Begge disse skip er dog mer alminnelig og mindre futuristisk planlagt. Hvis det imidlertid blir alminnelig praksis å plasere en poop av denne art, vil tilretteleggelsen av en ren hvalfangerhekk være usedvanlig, og det ville være interessant å bli gjort kjent med den egentlige grunn for at den skal benyttes i dette særskilte tilfelle.

Ved et første blikk ser det ut for at skrogformen innbyr til større fart parret med større manøvreedyktighet enn i alminnelighet tiltenkt en tråler. Hvalfangerhekken bevirker blant annet at et skip svinger hurtiger på full fart. Det er imidlertid umulig å gjøre annet enn å gi enkelte kommentarer til denne akterende, før en besitter fullstendige opplysninger om hvordan den påtenkte tråler egentlig skal brukes. Her dreier det seg imidlertid ikke om en enkelt tråler, men om planen til en tråler som skal danne basis for masseproduksjon, som igjen skylder sin tilblivelse at norsk havfiske er under reorganisasjon. Planen gir et tankevekkende bidrag til landets tråler spørsmål, hvorom der foregår livlig diskusjon — ikke minst med hensyn til den tråler type som skal benyttes.

Norge har aldri tidligere særpreget seg som eier av store motordrevne fiskeskip, så dette forslag, som har meget ved seg som minner om de store skip som japanerne tidligere benyttet til sine oversjøiske fiskerier på de søramerikanske banker, kan muligens være en løsning av problemet.

Et av de spørsmål som er under debatt i Norge nå, er

om disse skip bør bygges av tre eller stål. Spørsmålet om fart og størrelse er også på bane.

Den plan som er blitt beskrevet, er utviklet av den innen norsk shipping velkjente herr Christoffer Hannevig, som tilsynelatende har uttatt patent på den. Skipet skal ha en lengde av 208 fot. Andre dimensjoner er foreløpig ikke offentliggjorte. Fartøyets fart vil bli 15 knop, og det skal ha en bemanning på 45. Rommet skal kjøles ved hjelp av koldluft, som sirkulerer mellom romveggene og skipssiden. Hensikten er å standardisere typen fullstendig, og bygge den i seks seksjoner med kjølen opp. Under byggingen av seksjonene vil disse, hvis stål skal anvendes, bli sveiset. De vil bli tønnet rundt ved hjelp av en kran og satt sammen. Dette antyder en metode med oppspenningsjig (en vugge, hvori hele båten kan snues for at sveisingen ikke skal foregå nedenfra og opp, men ovenfra og ned). Liknende konstruksjonsmåte ble benyttet ved bygging av fregatter på den amerikanske stillehavskyst under krigen.

Jeg nevnte ovenfor at det pågikk diskusjon om tre eller stål burde anvendes som byggingsmateriale. Sikkerlig vil der, hvis tre skal benyttes, gå meget lengre tid med til byggingen. For å oppnå det beste ved bygging av denne art, må helsveising til, og de nyeste amerikanske metoder tas i bruk. Om det for tiden vil være mulig for noe norsk anlegg å påta seg sådanne oppgaver er et annet spørsmål. Det forutsetter et særskilt verft for formålet, dessuten import av store mengder stål. Men hvis planen blir gjennomført, da står vi overfor en av de mest revolusjonerende skritt i trålerkonstruksjonen, som har funnet sted på lange tider.

Fortsettes.

Oversikt., forts. fra side 276.

Rekefisket.

Om rekefisket på strekningen Kristiansand S. — Egersund, hvori deltar om lag 50 trålere, opplyses at fiskerne lett fyller sine begrensede fangstkvoter. Disse var på vel 400 kg pr. uke og er nå øket til 500 kg. Fartøyene ligger da inne i omtrent halve uken. Der er for øyeblikket ganske lett omsetning av reker innenlands og eksporteres dessuten en del til England, selv om ukekvoten på 25 tonn ikke blir fylt.

Hvalfangst.

Det meldes om svært godt utbytte av hvalfangsten på feltet utenfor Andenes og Senja. På Møre- og Trøndelagskysten derimot går det meget tregt.

Vårfisket i Finnmark og landets samlede forskefiske pr. 1/6—1946.

Det meldes at finnmarksfisket er ved å ebbe ut. Flere og flere båter vender nå hjem derfra. Pr. 15. juni er der oppfisket 11 693 tonn torsk (ukefangst 269 tonn), hvorav hengt 6339, saltet 4405, iset 912, filet 37 tonn, damptran 3002 hl, lever til annen tran 1519 hl. Av hyse er der fisket 2050 tonn, hvorav hengt 1191, saltet 27 tonn.